

Inovativni pristup u financiranju i promidžbi Knjižnice za mlade Karlovac

mr. sc. Miroslav Katić, *dipl. knjižničar*

Informator i koordinator programa Knjižnice za mlade
mladi@gkka.hr

Kristina Čunović, *viši knjižničar*

Voditeljica Matične službe Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić”
kristina@gkka.hr

Sažetak

Knjižnica za mlade specifičan je odjel Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“. Osim svoje dislociranosti, osobitost Knjižnice za mlade je i u njezinim programima koji su usmjereni potrebama mladih. S obzirom da su mladi izrazito dinamičan segment populacije, da su promijene u suvremenom društvu brze, programi koji su namijenjeni mladima moraju isto tako pratiti tu dinamičnost, kako sadržajno tako i financijski. Da bi se osiguralo provođenje kvalitetnih programa namijenjenih mladima, Knjižnica za mlade okrenula se i alternativnim načinima financiranja. U radu ćemo opisati tri programa Knjižnice za mlade koja nisu financirana od strane redovnih sredstava. Prvi program je uspješno proveden, drugi je u tijeku, a treći u planu. Radi se o financiranju infrastrukture, opreme, ali i programa.

Ključne riječi

Knjižnica, mladi, inovativno financiranje, programi

Definicija mladosti s kojom se svi slažu ne postoji, ali može se konstatirati da se radi o periodu života koji se nalazi između ovisnosti vezane za djetinjstvo i relativne neovisnosti vezane za odraslost⁵⁶. U tom razdoblju života, uz tjelesno i duševno sazrijevanje, odvija se i proces integracije pojedinca u društvenu zajednicu. Ta integracija danas je otežana radi brojnih čimbenika: duljine trajanje institucionalnog obrazovanja, neizvjesne mogućnosti zapošljavanja, otežanog socioekonomskog osamostaljivanja, odlaganja zasnivanja obitelji i otežanog uključivanja u procese društvenog i političkog odlučivanja. Svi oni utječu na to da su mladi izrazito ranjiv segment populacije i zaslužuju posebnu pozornost društva. Radi prethodno iznesenih problema djeluje i Knjižnica za mlade kako bi i kroz knjižničnu djelatnost mladima bila olakšana integracija. Knjižnica za mlade otvorena je 2003. godine kao dislocirani odjel Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“. U svojih 12 godina postojanja uspjeli smo se nametnuti kao jedno od središnjih mjesta društveno-kulturnog života mladih. Svojim programima i uslugama Knjižnica za mlade mladima nastoji ponuditi što širu paletu aktivnosti i sadržaja. U planiranju programa rukovodimo se prvenstveno IFLA-inim Smjernicama za knjižnične usluge za mladež i Nacionalnim programom za mlade od 2014. do 2017. godine. Naravno za odvijanje kvalitetnih programa koji će pratiti dinamičnost društvenih promjena i potreba mladih potrebna su i znatna financijska sredstva koje knjižnica nema. U nastavku ćemo opisati tri programa Knjižnice za mlade koja nisu financirana od strane redovnih sredstava. Prvi program je uspješno proveden, drugi je u tijeku, a treći u planu. Radi se o financiranju infrastrukture, opreme, ali i programa.

56 Vedrana Spajić-Vrkaš i Vlasta Ilišin, *Potrebe, problemi i potencijali mladih u Hrvatskoj (istraživački izvještaj)* (Zagreb: Ministarstvo socijalne politike i mladih, 2015)

Od 2006. do 2010. Knjižnica za mlade bila je partner Udruzi za građansko obrazovanje DIM (djelujem i mijenjam) iz Zagreba na provedbi projekta *Radna knjiž(n)ica za mlade*. Naime, istraživanja su pokazala da je gotovo dvije petine mladih sudjelovalo je u nekom od oblika rada "na crno", a analiza njihovih sociodemografskih obilježja pokazala je da na temelju dobivenih rezultata možemo skicirati profil "tipičnog" pripadnika mlade generacije koji najčešće sudjeluje u nekom od oblika sive ekonomije⁵⁷. Riječ je o urbanim, zaposlenim ili nezaposlenim mladićima sa završenom srednjom školom, a ova je obrazovna skupina ujedno i najprisutnija unutar skupine nezaposlene mladeži. Kada se radi o područjima rada "na crno", mladi ljudi najprisutniji su u djelatnostima za koje je i inače poznato (prema nalazima Državnog inspektorata – Odjel za radne odnose) da okupljaju najveći broj neprijavljenih radnika – više od 55% radi u ugostiteljstvu, trgovini i građevinarstvu. Gotovo 70% srednjih škola u Karlovcu strukovne je orijentacije, što znači da znatan broj maturanata svake godine izlazi na tržište rada nepripremljen za njegove izazove. Zbog svih navedenih podataka od 2006. godine se u Knjižnici za mlade organizirala su se predavanja i radionice u suradnji s Udrugom za građansko obrazovanje DIM (Djelujem i mijenjam) na temu „Radna knjiž(n)ica za mlade“ za maturante srednjih stručnih škola grada Karlovca. Program koji je udruga DIM provodila na području Zagrebačke županije smo prepoznali kao inovativan i izrazito koristan za mlade, istovremeno naglašavajući problem što sličan projekt ne postoji na našem području. Evaluacija predavanja pokazala je da su maturanti djelomično upoznati s informacijama rečenim na predavanju te su naveli da žele dobiti dodatne informacije o radno – socijalnim pravima. Svi profesori ocijenili su predavanja izrazito korisnim za učenike te će dijelove iz njega koristiti u svom daljnjem radu.

Program je većinu godina financiran od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i tvrtke "Holcim" (dok ta tvrtka nije poslovala u gubitcima). Pojedinih godina od strane *Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Zaklade Friedrich Ebert, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Grada Karlovca*. Nositelj projekta je bila udruga DIM, a Knjižnica za mlade partner.⁵⁸

Trenutno je u provedbi program Poslovne knjižnice. Naime, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ nedavno je od Hrvatskog knjižničarskog društva i Američkog veleposlanstva u Zagrebu dobila nagradu za najbolju ideju poslovnog centara u narodnim

57 Helena Radin Štimac, „Crna boja posla“, u: *Mladi uoči trećeg milenija*, ur. Vlasta Ilišin i Furio Radin (Zagreb: Institut za društvena istraživanja. i Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, 2002.)

58 Čunović, Kristina; Katić, Miroslav. „Programi Knjižnice za mlade Karlovac usmjereni na društveno uključivanje.“, u: *Slobodan pristup informacijama: 2. i 3. okrugli stol: zbornik radova*, ur. Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat (Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.)

knjižnicama u Hrvatskoj. Poslovni centar smješten je u prostorima Knjižnice za mlade, a cilj je u dijelu dosadašnje čitaonice napraviti informacijski kutak na kojem bi mladi dobili svu potrebnu literaturu potrebnu poduzetnicima. Knjižni fond bi se sastojao od knjiga iz područja ekonomije, računovodstva, menadžmenta, poduzetništva, poslovnih časopisa... Isto tako korisnicima bi bila dostupna računala na kojima bi imali besplatni pristup bazama podataka s područja ekonomije i poduzetništva. U sklopu knjižnice bi se u suradnji sa Studijem poslovnog upravljanja Veleučilišta u Karlovcu i Studijem ekonomije Sveučilišta u Rijeci, te HGK i HOK-om održavala predavanja o tome kako pokrenuti vlastiti posao, primjeri dobre prakse, ali i sva ostala predavanja i radionice potrebne za mlade poduzetnike. Dio predavanja i radionica namijenili bi i učenicima srednjih škola, ali i učenicima osnovnih škola s ciljem da im se usadi poduzetnička klima, odnosno približiti svijet poduzetništva i potakne ih na razvijanje i njegovanje poduzetničkih vještina. Isto tako namjera je pokrenuti Web portal na kojem bi ljudi koji kreću u svijet poduzetništva mogli na jednom mjestu naći sve potrebite informacije. Na tom portalu bi se našle informacije o tome što je to poduzetništvo, koje su vještine potrebne da bi se pokrenulo poduzetništvo, kako izgraditi poslovni plan, kome se obratiti ako želimo pokrenuti svoj posao, što je sve potrebno da bismo pronašli investitore, gdje potražiti pravnu pomoć, informacije o natječajima, pronaći projekte i poslove na inozemnim tržištima, kako napisati i provesti projekte za strukturne fondove...

Projekt je inicijalno financiran od strane Američkog veleposlanstva, ali tijekom narednih godina u cilju nam je da projekt financijski bude poduprijet od strane zainteresiranih poslovnih subjekata i Grada Karlovaca.

Dio opreme financirao je i Europe Direct Centar isto kao i pretplatu na bazu podataka Tax–Fin–Lex. Naime, od listopada 2013. godine u prostorijama Knjižnice za mlade ujedno djeluje i EDIC – Europe Direct centar. EDIC je informacijski centar o EU za sve građane Karlovačke županije direktno financiran od strane Europske komisije. EDIC Karlovac nadopunjava ulogu knjižnice kao informacijskog središta zajednice i čini usluge knjižnice još boljom.⁵⁹ Glavna svrha ili misija samog Europe Direct Centra može se svesti na približavanje EU građanima, olakšavanje dostupnosti i širenja informacija, olakšavanje građanima komunikacija s tijelima i institucijama EU i transparentno prikazivanje rada i djelovanja EU. EDIC Karlovac financiran je od strane Europske komisije. S obzirom na činjenicu da nam se neki programi podudaraju s programima EDIC-a nastojimo raditi zajedničke programe koje financijski pokriva EDIC, a osmišljava i realizira Knjižnica za mlade. Do sada smo imalo nekoliko primjera takve dobre

59 Miroslav Katić, Kristina Čunović, „Knjižnica za mlade Karlovac – ukorak s potrebama mladih“, HKD Novosti, 62/2014. URL: <http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/853> (29. travnja 2016.)

suradnje poput zajedničkog obilježavanja Dana Europe ili Europskog literarnog kviza povodom Noći knjige, uređivanja i opremanja prostora Knjižnice za mlade.

Program koji ćemo nastojati provesti u 2016. je program PoMladi u suradnji s Knjižnicom Mirana Jarca iz Novog Mesta s ciljem socijalne integracije mladih, a poduprt od strane Interreg programa EU. U cilju nam je dodatno proširiti svoju programsku ponudu programima koje je moguće financirati iz sredstava EU fondova.

U ovom kratkom izlaganju smo vam pokazali tri načina na koji se financirala Knjižnica za mlade izvan redovnog financiranja. Proračun namijenjen programima Knjižnice za mlade izdvaja minimalna novčana sredstva. Tijekom godine zna biti i preko 200 predavanja, radionica, izložbi, tribina i književnih večeri. Stoga ukoliko želimo nastaviti i dalje odvijati naše programe, ali i proširivati našu ponudu moramo se dodatno okrenuti alternativnim izvorima financiranja. Tu prije svega mislimo na provođenje programa u partnerstvu s nevladinim udrugama, gdje bi one aplicirale za projekte, zatim suradnju sa stranim veleposlanstvima te suradnju s poslovnim sektorom u Karlovcu. Tu prvenstveno mislimo na sponzorstva i donacije od jakih domaćih poslovnih subjekata poput Karlovačke pivovare, General Electrica, HS produkta, ali i Zagrebačke banke s kojima smo susjedi.

Zaključak ili mogućnosti za razvoj

Za učinkovito kreiranje i provođenje programa inovativne knjižnice kao što je Knjižnica za mlade u Karlovcu financiranje ne može biti fokusirano samo na jedno ministarstvo ili jedno tijelo lokalne uprave, već uključuje mnogobrojne izvore financiranja. Jedino sinergijom kreativnog i financijskog može doći do realizacije i uspjeha zamišljenih programa u Knjižnici. Mogućnost povezivanja Knjižnice i udruga te umrežavanje samih knjižnica u pokretanju novih programa predstavlja dugoročnu perspektivu u dobivanju financijskih sredstava. Nadamo se da će poduzetnički sektor prepoznati knjižnice kao mjesta stvaranja, prikazivanja i publiciranja kulture, mjesta potpore obrazovanju, znanosti, ali i korištenju slobodnog vremena i u svrhu toga stvoriti financijski okvir za podršku knjižničnim inovacijama, njihovom rastu u korist cjelokupnog društva.

Literatura

- Antolović, J. *Organizacija i kultura*. Zagreb: Hadrian, 2010.
- Čunović, K. i Miroslav Katić „Programi Knjižnice za mlade Karlovac usmjereni na društveno uključivanje.”, u: *Slobodan pristup informacijama: 2. i 3. okrugli stol: zbornik radova*, ur. Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
- Goldstein, S. *Poduzetništvo u kreativnim industrijama*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2016
- Ilišin, V., ur. *Sociološki portret hrvatskih studenata*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2014.
- Štimac Radin, H. „Crna boja posla”, u: *Mladi uoči trećeg milenija*, ur. Ilišin, V. i F. Radin. Zagreb: Institut za društvena istraživanja, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, 2002.
- Muller, P. i I. Chew, prir. *Smjernice za knjižnične usluge za mladež: prerađeno izd. Smjernica koje je 1996. objavio Stalni odbor Sekcije knjižnica za djecu i mladež*. Prevela Ana Jurinović. Chew, I. prir. *Web 2.0 i knjižnične usluge za mladež: uvod za knjižničare*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009.
- Spajić-Vrkaš, V. i V. Ilišin. *Potrebe, problemi i potencijali mladih u Hrvatskoj (istraživački izvještaj)*. Zagreb: Ministarstvo socijalne politike i mladih, 2015.
- Stričević, I. i S. Jelušić. „Knjižnične usluge za mlade: modeli i koncepti”. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 52 (2010), 1 ; 1-34.